

מראי מקומות - מנחות מ"ב

הטלית דבעינן שתהא נוטפת על הקרן, ואם הי' ברחבו לא הי' נוטף, שהרי כלפי קרקע הי' תלוי.

(ד) **וצריך שירחיק מלא גודל קשר - פרש"י**, צריך שיגביהנה מן השפה מלא קשר גודל שיעור הציפורן וכו'. והמשיך הגמ', ואיצטריך דר' פפא, ואיצטריך דר' יעקב, דאי מדר' פפא, ה"א וכו'. וע' **בעמק ברכה** (ציצית י"ב), שהביא מש"כ הבית יוסף בשם הכל בו, דצריך ליתנו ג' אצבעות מן השפה. וביאר העמק ברכה, דס"ל להכל בו דצריך להיות על כנפי בגדיהם, דהיינו על הכנף, ואין כנף פחות מג' אצבעות. אלא דהק' הבית יוסף, הא זה נסתר מהגמ' כאן, דמבואר להדיא דס"ל לר' פפא דכיון דהרחיק כמלא קשר גודל כשר. ותי' העמ"ב, דהכל בו ס"ל כפי' ר' גרשום בסוגיין, דפי' דמלא קשר גודל היינו קשר השני של הגודל, דהיינו כאורך אצלע הגודל, וזהו הביאור דבתוך ג' אצבעות דקאמר ר' פפא, ואידי ואידי חד שיעורא הוא, אלא שר' פפא אמר שלא להרחיק מזה השיעור ור"י קאמר שלא יקריב יותר מזה השיעור, וזהו הצריכותא בגמ'. ולפ"ז נמצא דהנקב צריך להיות מכוון אל המקום של ג' אצבעות משפת הבגד, לא פחות ולא יותר, וזהו ביאור דברי הכל בו.

(ה) **א"ל בשעת עשיי' אתמר - פי' המשנה ברורה** (י"א, נ') דהיינו משום דקרא כתיב ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם, לא הקפידה תורה אלא בשעת עשיי' יהיו על הכנף, ולא אח"כ. וע' **בשפת אמת** דכ' להסתפק אם גם להיפוך תלוי בשעת עשיי', דהיינו כגון אם הי' תוך ג', ועשה אח"כ תוספות טפח בשפת הבגד, האם אמרי' דגם זה כשר כיון דבשעת עשיי' הי' תוך ג', והניח בשאלה.

(ו) ר' ירמי' מדפתי רמי תמניא וכו' - פרש"י, ח' חוטין, דכתי' גדילים, לרבות עוד שנים גדולים. וצ"ע כוונתו, וכ' הרש"ש דנראה דחסר תיבה א' דהיינו דכתי' גדילים **תעשה**,

(א) **אין לה שיעור למעלה אבל יש לה שיעור למטה - פרש"י**, ומה דקתני משהו, היינו משום דבמשהו עכ"פ כשרים גרדומי. והק' העולת שלמה, הא גם גרדומי בעינן שיעור כדי לענבן, ובב"ב (קג.) אי' דכל שהוא היינו ממש, ולעיל (לט.) כ' תוס' דמה דאי' דגרדומיו כל שהוא, הוי מצי הגמ' בב"ב להק' דשם כל שהוא אינו כל שהוא ממש, אבל למסקנא ל"ק, דשם אמרי' דמה דאמרי' כל שהוא הוא רק כנגד השיעור רבה דאי' שם, דגרדומין הוי שיעור קטן כנגד זה. אבל כאן לא שייך לומר כן, וא"כ לכאור' ק' למעשה על הסוגיא דהתם, דהא כל שהוא כאן אינו דוקא. וכ' דנראה מכאן ראי' למש"כ תוס' (לח: ד"ה אלא) בשם היש מפרשים דאי נפסק לבן וקאי אתכלת, אפי' לא נשאר כדי עניבה כשר, ומיירי הכא בכה"ג.

(ב) **וצריך לפרודה כי צוציתא דארמאי - כ' הדברי חמודות** (ל"ה) בשם העיטור, דכל זה בעידן תכלת קאמר, דהיינו דצריך להפריד התכלת לצד אחד, ויפה לדקדק ולעשות זכר לתכלת. ולכן כ' הד"ח דהאינדא ליכא קפידא כ"כ, ואולי משו"ה לא הובא דין זה בקיצור פסקי הרא"ש. אולם ע' **בהגהות הרד"ל** דהביא זה מהבית יוסף בשם העיטור, וכ' הרד"ל דהגמ' לא משמע כן, וגם בהפוסקים לא הוזכר מזה, וא"כ ודאי אינו יוצא מצות ציצית אלא כשהם נפרדים, ודלא כמש"כ המג"א (סי' ח') שלא לחוש להפרידו באם יתבטל מתפלת ציבור. וע"ע **בביאור הלכה** (ח', בסעי' ז', ד"ה צריך להפריד) שהביא מהגר"א דמשיג על המג"א, וס"ל דצריך להפרידן מעיקר הדין, ומסתפק אם לדבריו עכ"פ אין לברך על ציצית שהם מסוכבין זה בזה, או דעכ"פ אינם גרועים מגרדומי ציצית, וצ"ע.

(ג) **ציצית צריכה שתהא נוטפת על הקרן - פי' הנמוקי יוסף** (יב: בדפיו) בשם רש"י, שלא יקשור הציצית למטה בסוף הכנף, אלא מן הצד, בענין שתהא עומדת בגוף הכנף על הקרן. וכ"כ השו"ע (או"ח י"א, ט"ו), ד"א שצריך לדקדק שיתלה הציציות לאורך

דהיינו דהוסיף הכתוב עוד עשיי, וממילא
הוי ח' דהיינו ט"ז.

ז) מנין לציצית בעובד כוכבים שהיא פסולה,
שנא' וכו'- הק' המעדני יו"ט (סי' י"ד, אות
צ'), הא אמרי' לקמן בעמוד ב' דאי' הלכה
דצריך להיות לשמה, וא"כ למה צריך קרא
דעשיית עכו"ם פסולה, הא עכו"ם ודאי לאו
בני עשייה לשמה נינהו. ותי' דאה"נ, נח' בזה
רב ושמואל אם צריך יש קרא למעט גוים, או
אם יש דין דצריך לשמה דוקא.

ח) בהא קמפלגי, מר סבר חובת טלית הוא וכו'-
פרש"י, ר' נחמן ור' חסדא אליבא דרב. והק'
בחי' הרשב"א, היכן אמר ר' חסדא אמר רב
דצריך לברך, וממילא הוי חובת טלית, הרי ר'
חסדא לא דיבר מזה כלום, אלא ר' חסדא רמי
דרב אדרב, ע"ש שהאריך בביאור דברי הגמ'.

ט) בעינן טויי' לשמה- כ' השו"ע (או"ח י"א, א')
דהחוטין צריך שיהיו טויין לשמן, דהיינו
שיאמר בתחלת הטווי שהוא עושה כן לשם
ציצית, וביאר המשנה ברורה דצריך שיאמר
כן בפירוש, ולא סגי במחשבה, וע"ש
שמסתפק אם בדיעבד מהני ע"י מחשבה.

י) טעמה פסולה- פרש"י, אם עירה צבע נסיון
ביורה, פוסל את כל היורה. ולכאוי' יש לעי',
למה פסול את כל היורה, הרי לכאוי' צריך
להיות הפסול בטל ברוב. וביאר האור שמח
(ציצית א', י"א, בסוף דבריו) ע"פ היסוד שכ'
שם (ומפורסם מדברי העונג יו"ט או"ח ד')
דביטול ברוב אינו יכול להוסיף דינים, רק
לסלק הדיני איסור, ולא שחלו בה דיני הרוב.
וא"כ, שפיר אמרי' דאין שייך להיות בטל
ברוב, דסכ"ס אינו צבוע לשמה, וממילא פסל
את כל היורה.

יא) מה טעם קאמר- ויש לעי', האם למסקנא
ש"מ תרתי, או רק חדא. וכ' החי' הרשב"א
דכיון דהני תרתי דבעינן צבעה לשמה
וטעימה פסולה חדא חשיב להו, א"נ אע"ג
דמחדא טעמא ניניהו, הואיל ושני דברים הם,
תרתי חשיב להו, ושפיר אמרי' דש"מ תלת.